

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 330. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357858576/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

sidder og ser *Hakon Jarl*, men for Hakon og Thora spilles *Aprilsnarrene*, og for Hans og Trine som Tilskuere opføres atter *Hamlet*. Det vilde jo, hvis man paa det inderste Teater saa en Scene af det sidste Stykke, næsten være umuligt at have hele Sammenhængen i sin Hukommelse. «Det er for galt,» raaber Scævola. «Se, Kammerater, vi sidder her som Tilskuere og ser et Stykke, og i dette Stykke sidder atter Tilskuere og ser et Stykke, og i dette tredje Stykke bliver et Stykke atter spillet for hin tredje Klasse af Skuespillere,» og forklarende tilføjer han ægte romantisk: «Man *drømmer* ofte paa lignende Maade, saa det er forskrækkeligt, og mange *Tanker* spinder sig saaledes bestandig videre og videre ind i det Indre. Begge Dele kan man ogsaa blive gal over.»

Men Musiken mellem Akterne indeholder Digtningens Nøgle. Den muntre Allegro siger: «Véd I ogsaa, hvad I vil, I, som søger Sammenhæng i alle Ting? Naar den gyldne Vin blinker i Glasset, og den gode Aand derfra stiger op i Jer, naar I føler Liv og Sjæl dobbelt fuldt, og alle jert Væsens Sluser er aabne, hvad tænker I da, hvad formaar I da at ordne? I nyder Jer selv og den harmoniske Forvirring.» — Og Rondo'en siger: «Saa ofte Filosofen maa undre sig og ikke begriber en Ting, udbryder han: Deri er der ingen Forstand. Ja Forstanden, som ret vil gaa tilbunds i sig selv, siger, naar den bar udforsket sit eget inderste Væsen og har iagttaget sig selv: deri er der ingen Forstand . . . Dog, hvem der med Fornuft foragter Fornuften, han er atter fornuftig. Mange Vers er en Prosa, som er bleven gal. Megen Prosa er kun gigtlamme Vers. Hvad der ligger mellem Poesi og Prosa, er heller ikke det Bedste — o Musik, hvorhen vil du? I dig er der heller ingen Forstand.»

I sine kritiske Skrifter begrundet Tieck selv sin Fremgangsmaade derved, at han sætter det romantiske Lystspils Formaal i at vugge Tilskueren helt ind i en drømmende Stemning. «Midt i Drømmen,» siger han, «tror Sjælen ofte ikke selv fast paa sine Syner; men sover den Drømmende videre, saa bringer den uendelige Mængde af nye magiske Skikkelser Illusionen tilbage, fastholder os i den fortryllede Verden, bringer os til at tabe Virkelighedens Maalestok og overleverer os tilsidst fuldstændigt til Ubegribelighederne.»

Medens Musiken er det forskelsløse Dyb, til hvilket Romantikerens trætte Fantasi vender tilbage, naar den har beskuet sig